საქართველოს სოც.-ფედერალისტთ სარევოლიუციო პარტია

დრ. შალვა კუმბიტელის ქუჩაზე

სოციალისტ-ფედერალისტი

შაბათი, ივლისის 23

1921 წ.

№ 147

რედაქციის მისამართი:
დამფ. უძნებელი კრების ქ. № 6
ტელ. ნომერი 12—29

ეროვნული
ბიბლიოთეკა
ფასი 500 მანეთი

მიიღება ხელის მოწერა

„სოციალისტ-ფედერალისტზე“

სახლში მიტანით გაზეთი დირს თვეში 8000 მან. ცალი 500 მან.

პარასკევს, ივლისის 22 ს. ქიზიყელის საოვადმყოფოში გარდაიცვალა საბალეტო ოპერის სკრიპკაზე დამკვრელი

თამარ მიხეილის ასული ძნელაძე

რასაც აუწყებენ საზოგადოებას, მეგობრები და ნაცნობთ დიდებები: ანასტასია გრიგოლის ასული კლდიაშვილი, ნინო გრიგოლის ასული აბაშიძე, ძმა გიგოლ მიხეილის ძე ძნელაძე ცოლით და ბიძა ანდრია გრიგოლის ძე კლდიაშვილი მეულლით. პანაშვიდი შაბათს, საღამოს 7 საათზე მიხეილის საავადმყოფოში. დასაფლავება ცალკე იქნება გამოცხადებული.

1248

ოთხშაბათს, ივლისის 24 ს, ვერის წმ. ნიკოლოზის ეკლესიაში გადახდილ იქნება 7 დღის წირვა და პანაშვიდი

რევაზ როსტომის ძე ყიფიანის

სულის მოსახსენებლად, რასაც აუწყებენ ნათესავთ და ნაცნობთ შვილები: ნიკოლოზი ცოლით, ქალები ქეთევანი ნიკურაძისა, თინათინი კრასინსკისა და ელისაბედ ყიფიანი და რძალი ნინო ყიფიანისა. პანაშვიდი დაიწყება 12 საათზე.

1247

საგელისწერო ყურესთან

მეტად სერიოზულია და დიდი შედეგებით სავსე დღევანდელი პოლიტიკური გაყუჩება. მსოფლიო ველზე გამოსულიერი გიგანტი თითქოს გაუდგნენ განზე ერთმანეთს, და ალარ ისმის არც დაქიმულ ნერვების ცემა, არც ამობოქრებულ ენერგიის ქშენა, არც დამარცხებულის თუ გამარჯვებულის ხმაური. ბრძოლა კი სარევანშოა. არც მათი გაშველებაა შესაძლებელი და არც მათი შერიგება. ან ერთი უნდა დამარცხდეს სასიკვდილოდ, ან მეორე. და ორივე მებრძოლი ითვალისწინებს რა ამ ტრადიციულ შედეგის შეცალოებას, ფრთხილობენ მეტად, რომ უხერხულად და ნაადრევ სალმით თვით არ დაცნენ მიწაზე. ეს კი არის, რომ ამ გაყუჩების უნდა მოჰყვეს შედეგი, და რაც შეიძლება მალე.

ერთი ფალავანი ანტანტა მეტად ბევრს ჰფიქრობს და საოცრად დისჯად ირჯება, იმ დროს, როდესაც მეორე—კომუნისტური რუსეთი მეტად ჩქარობს და ნერვიულობს. მიზეზი აშკარაა. ანტანტა, როგორც გამარჯვებული ყაჩაღი ეკონომიურად უზრუნველყოფილია, და მას შეუძლიან დაცდითა პოლიტიკის წარმოებით გაჰყინაროს დრო, მიწინაადმდეგ გაურთულოს მდგომარეობა და დაესახოს თავს მაინ როდესაც წინააღმდეგობის ნაკლებობა მოგების სიჭარბე ზედ დაერთვის. ასე მოქმედება არ შეუძლიან რუსეთს. თუ ყოველი ზედმეტი გაყუჩებული დღე ანტანტისთვის გამოსადეგია და საბრგებლო, რუსეთის საზიანოა და დამღუპველი. როგორც საზოგადოდ რევოლიუციის ქვეყნებში, რუსეთშიც მხოლოდ ყოველ ღღიურ წინმსვლელობით თუ შეიძლება იმ პათოსის შედარებითი შენახვა, რომელიც „მშვიდობიანობის“ პერიოდში უსათუოდ კლებულობს და ჰქრება. ჰქრება იმ მიზეზით, რომ ყოველმხრივ მოწყვეტილ ქვეყანაში იშრიტება რესურსები, მუშახელი მოწყვეტილი საქმის ვალარ შოულობს საარჩოს, ყოველ დღიური მოთხოვნილებანი კი ცინიკურად დასცინიან რევოლიუციის მიზნებს, და ამ ჯოჯოხეთურ გამოუსავლობაში მასიური სული ტაღება, ნება დუნდება და საერთოდ მასსა ჰკარგავს მებრძოლის თვისებებს. ტყუილად ხომ არ არის, რომ ბრძოლის ველზე ჯარის ე. წ. „დემორალიზაციას“ ბოლოერი არ უწყობს ხელს ისე, როგორც საომარ მოქმედების დროებით ეიერუნა. და ეს ბოლოება უფრო ლრმად იშლება იმ მხარეში, სადაც პირობები უფრო ცუდია და გმირულად ასატანი. ამით აიხსნება ის გარემოება, რომ დღეს რუსეთი უფრო აქტიურია, ვიდრე ანტანტა. როგორც გალიაში ნომწყვდეული ლომი, აქეთ-იქით ეხეთქება რკინის ზღუდეებს, ისე რევოლიუციით გაშმაგებული რუსეთი ყოველმხრივ ეძებს ადგილს, რომ გაარღვიოს ბლოკადის ჯაჭვი, და რევოლიუციის ანთებული ალმაღლებით შეიჭრას ამა თუ იმ ქვეყანაში, სადაც ანტანტას შეუსუსტდება ძალა და გაველინის სფერო. რუსეთისთვის დღემდე არსებობდა ერთი ამოცანა: რევოლიუციით დასავლეთის აფეთქება. აქ რუსეთი დამარცხდა. ქედ-მაღალმა და მკლავ-მაგარმა ევროპის ბურჟუაზიამ ჯერ-ჯერობით შესძლო რუსეთისთვის ევროპის კარების დაკეტვა. რუსეთი მეორე ამოცანას მიადგა: აღმოსავლეთის ამბოხებას. მაგრამ შორეულ აღმოსავლეთში რომ გადაეტყორცნა მთავარი ძალა, ეს ძნელიც იყო და შორეულიც. მაშინ ანტანტა ადვილად შესძლებდა რუსეთის დასავლეთიდან დაზიანებას, და უფრო ადვილად აწარმოებდა ომა პირდაპირ საომარ მოქმედებას ვრანგელების და სხვათა სახით. და ეს მაშინ, როდესაც ინდოეთ-ჩინეთში და შორეულ აღმოსავლეთის სხვა ქვეყნებში რევოლიუციის გაჩენა არც თუ ადვილად იყო სარწმუნო და დასაჯერებელი. შეიძლება ობიექტური პირობები ინგლისის საწინააღმდეგოდ ინდოეთში ძალიანაც უწყობდეს ხელს რევოლიუციას, მაგრამ სუბიექტური შესაძლოება ბრის საეკვო და ამას რასაკვირველია კრემლიც გაუწევდა ანგარიშს.

ისე რომ პირის ალმოსავლეთისკენ მიბრუნება მეტად ბრობლემატური იყო, რაც რუსეთს არც ჩაუდენია, და თუ ხანდ-ხან ჯარის გადაჯგუფება ჰხდებოდა, ეს მ ნევრის ხასიათს უფრო ატარებდა, ვიდრე სერიოზულ ოპერაციების იერს.

ნამდვილი იერიშები რუსეთს უნდა მიემართა იქით სადაც იწვა ბანაული ანტანტა. დასავლეთ გველეშაპივით, და სიიდანაც უთავალთვალებდა გათამამებულ მსხვერპლს. ეს იყო დარდანელის სრუტე, ევროპისა და აზიის შორის ყველაზე მოხერხებული გადმოსავალი. ბევრი გეგმები დამსხვრეულა ევა-სოფიოს ქარის ბეესთან, ბევრჯელ გაწამალებულა მედიდური ევროპა აზიის ამ ჯოჯოხეთურ ბოგირზე ფეხ შემდგარი, ბევრი ოკეანეებზე ფრენა ნაცადი გემი ჩამხრჩვალა ამ ვიწრო და წყნარ სრუტეში. აქ იყო რომ საუკუნეებით იკვანძებოდა ათას-გვარ ინტერესთა ხლართები, და ეს იყო მიზეზი, რომ ვითომდა „ავადმყოფი ადამიანი“ უკვდავ ადამიანად გარდაიქცა, და ისეთ უკვდავად, რომ მისკენ დამიზნებული ისრები ერთმანეთს ეკენ ბრუნდებოდნენ, მტერი ისპობოდა, და „ავადმყოფი ადამიანი“ კი კვლავ რჩებოდა თავის ტახტზე წამოწოლილი, ხოლო ცბიერი ირონია არ სცილდებოდა ხარბ „ექიმების“ ტრადიციულ კონსილიუმით გამოწვეული. ისტორიამ ასე ინება, რომ თანამედროვე დიდი აქტიც ისევ ძველ ადგილას გადაჭრილ ყო. როგორც ჩანს ევა-სოფიოს ტაძრის გუმბათზე ადმართული ნახევარ-მთვარე, სამედი წერო ემბლემად რჩება, რომ იქიდან ჩამოხსნილ ჯვარს ჯერ კიდევ ბევრი გაეკრას, და ამ მთვარემ კი კიდევ ერთხელ გაანათოს, და აჩვენოს ყველა ს იქ მიმხდომთა ბედის-წერა. ეიან დოვლეთ-ბალკანეთ-ბოსფორ-ბოსფორ-ბალკანეთ-ევროპა. ეს ბალკანეთ

დაცვა! ასეთია ყოველი მარქსისტის ფსიქოლოგია...

დიდი რუსეთის რევოლიუციონერებისათვის მეტად ხელსაყრელი გამოდგა ამ თეორიულ საფუძვლებზედ დადგომა. ამ გზით ისინი ახერხებენ მსოფლიო რევოლიუციის ბედადმობასაც და თავის საკუთარ ეროვნულ საქმის კეთებასაც, ის უმაგალითო რევოლიუციონური ენერგია და მოთმინების უფსკრული, რომელიც ადმოაჩნდა რუსის ხალხს, გამოიწვია მასში არა მარტო კლასობრივმა შეგნებამ და კომუნიზმით გატაცებამ თავისთავად, არამედ უმთავრესად იმან, რომ კომუნიზმი, საბჭოთა სისტემა და რევოლიუციონერ გახდა ამავე დროს ომში დამარცხებულ რუსეთის ეროვნულ თავდაცვის და აღორძინების საშუალებად. როდესაც პოლონეთის შემოტევამ რუსეთს წამოუყენა ეროვნული საფრთხის, ჩაბრდილი, მაშინ ლენინმა მოუწოდა რუს გლეხობას დიდი რუსეთის დასაცავად და სოციალისტური სამშობლოს გადასარჩენად. ანტანტასთან დამოკიდებულებაში ყოველად შეუფერებელი ტონი საბჭოთა რუსეთისა იცვლება და დათმობის გზას ადგება ამას შემდეგ, რაც მან აღადგინა რუსეთის გაველენა ძველ საზღვრებში. მხოლოდ ამის შემდეგ პისადები გახდა სოციალისტური რუსეთისათვის უცხო კაპიტალისტებიც და კერძო ვაჭრობაც, თუმცა უწინ ყოველივე ამის სასტიკი წინააღმდეგი იყო.

ჩვენთვის ეს გასაგებია და ბუნებრივადაც მიგვაჩნია, ვინაიდან კარგად ვიცით და ბუდამ იმას ვამტკიცებდით, რომ **ერი თავგამოდგა ვერ დავიწყებს გერმანიასთან შემთხვევაში.**

ჩვენთვის არც ასეა გაუგებარი და მოულოდნელი, როდესაც ბოლშევიკები წმინდა რუსულ ნაციონალისტურ პოლიტიკას აწარმოებენ და ამის დასაფარავად ცდილობენ სულ სხვა მხრით მიუდგენ საკითხს და სულ სხვა დასაბუთებაც გამოუძებნონ. მაგრამ ჩვენ გვაკვირვებს მათი გულუბრყვილობა, თუ ჰგონიათ, რომ ამით თვალებს აგვიხვევენ. სახელმწიფო საზღვრების უარყოფა, ვითომდა რადაც ეკონომიური მოტივებით, მაგრამ სწორედ სალი ეკონომიური მოსაზრების წინააღმდეგ; ოკეანის გზების გაერთიანება ამავე მოტივებით და ამავე მოსაზრების საწინააღმდეგოდ; რუსეთის მასშტაბით ეკონომიური პოლიტიკის წარმოება; პროფკავშირების გაერთიანება. ეროვნულ მისწრაფებათა შოვინიზმად მონათვლა; სახელმწიფო ენის არ ცნობა ფაქტიურად რუსული ენის სასარგებლოდ და მრავალი სხვა ასეთი ბევრის-მეტყველი მაგალითები ცხადად-ყოფენ ჩვენთვის დიდი რუსეთის ნაციონალისტურ პოლიტიკას, რაც ძალიან შორს უნდა იყოს მარქსისტული კომუნიზმისაგან, მაგრამ მოხერხებულად უკავშირებენ მას. ჩვენ გვესმის ყოველივე ეს და ვიბრძვით მის წინააღმდეგ. ვამტკიცებთ ჩვენ სიტყვით და ჩვენთან ერთად ცხოვრების სინამდვილე ფაქტებით, რომ ასეთი პოლიტიკა ვნებს არა მარტო ჩვენ ეროვნულ საქმეს, არამედ თვით რუსეთის და რევოლიუციის ინტერესებს. რამდენადაც კომუნიზმი რუსულ ნაციონალურ მოძრაობის ლოზუნგი, იმდენად ის ჰკარგავს ინტერნაციონალურ სიმპატიებს და ეექვებს ყველა არა რუსს. ეს ბუნებრივი მოვლენა არ უნდა იქნას დავიწყებული ვისაგანაც ჯერ არს.

მსოფლიო რევოლიუციის მებაირაღტარეთ გამოსული, თავით-ფეხებამდე იარაღი ჩამჯდარი, დაუშრეტელი ენერგიის და უფრო მეტი მოთმინების პატრონი რუსის ერი, გამარჯვებით გალაღებული, მედიდური და კადნიერი მიდის წინ, არ ერიდება არავითარ ხსვერპლს და სხვისგანაც ამას მოითხოვს.—სოციალიზმისათვის დასთმეთ და დიდივიწყეთ ყველაფერთა,—მოგვიწოდებს ის. ჩვენ საერთლეთანად მიგვაჩნია ეს მოწოდება რევოლიუციონური რუსეთისა, დავსთმობთ კიდეც ყველაფერს, მაგრამ ვერ დავსთმობთ მას, რაც არაა დასათმობი და ვერც რუსეთმა დასთმო ერის არსებობას, ეროვნულ თავისუფლებას.

რევოლიუციისა და კომუნიზმის სახელით რუსეთი საერთო, ინტერნაციონალურ მიზნებს ემსახურება და არც თავს იავიწყებს, თავის ეროვნულ საქმესაც აკეთებს.

პირველ შემთხვევაში ჩვენ მასთან ვართ და არც მეორე შემთხვევაში შევუშლით ხელს, თუ სხვის ხარჯზე არ მოიწადინებს თავის საქმის გაკეთებას.

არამც თუ მსოფლიო სოციალისტური რევოლიუციის გამარჯვებლები, თვით რუსეთის რევოლიუციის მონაპოვართა შენარჩუნება მოითხოვს ერთგვარ მთლიან რევოლიუციონურ ფრონტს. ამის შეგნება ჩვენგან ბევრის დათმობას მოითხოვს; დავთმობთ კიდეც, მაგრამ ყველაფერზე ხელს ვერ ავიღებთ, ვინაიდან ეს იქნებოდა თვით ამ რევოლიუციის მონაპოვართა გაფუჭება. ეროვნული თავისუფლება ჩვენ რუსეთის რევოლიუციამ მოგვაპოვებინა და ვინც ამის დათმობას მოითხოვს ქართველი მშრომელი ხალხისაგან, ის მას აიძულებს უარყოს რევოლიუცია. ქართველი ერი რუსეთის რევოლიუციისაგან ეროვნულ დამოუკიდებლობასაც მოელოდა, მოიპოვა ის და თუ ეცდებით ისევ გამოვაცალოთ ხელიდან სხვა და სხვა მაღალი მოსაზრებებით, აშკარაა ის ამ რევოლიუციას ადარ ენდობა, ადარ დაუჭერს მხარს, პირიქით შეიძულებს მას და სინანულს ჩავარდება, რომ „შეცდა". რევოლიუციამ უნდა დაკმაყოფილოს არა მარტო რუსეთი, არამედ ყველა ის ერები, რომელიც მასთან იბრძოდა რევოლიუციაში ან ზურგს უმაგრებდა.

ერისა და რევოლიუციის ინტერესები შეთანხმებულია და ვინც უბეირო პოლიტიკას წარმოებით მათ ერთი მეორეს უპირისპირებს, ის ნებსით, თუ უნებლიეთ ღალატობს ერთსაც და მეორესაც.

ომეგა.

რუსეთი გათოშილ და საგჭოთა ძალა-უფლების დამყარება საქართველოში

1

18 მარტი ბათომში—რუსების შემოხვლა, პარიზის კომუნის 50 წლის თავი.

ჩემს წინა წერილებში „ბრძოლა ბათომთან და საბჭოთა ძალა-უფლების დამყარება საქართველოში" („სოც.-ფედერალისტი" №№ 45, 46, 48, 54, 60, 73, 74) ზე ვეცადე გამომეკვლია და აღძენინა ის მდგომარეობა, რომელიც შეიქმნა ნოე ეო დანის მთავრობის ყოფნის დროს ქ. ბათომში და მის გასვლის შემდეგ და აღმენიშნა დაწვრილებით ის მნიშვნელოვანი ბრძოლები, რომელსაც მაინც და მაინც დიდ ყურადღებას ამ აქცევენ ძლიერნი ამ ქვეყნისანი და თვლიდენ შემთხვევითი მოვლენათ, ბრძოლები, რომელნიც მიმართული იყო ქემალის შემოსეულ ურდოების წინააღმდეგ და საიდანაც საქართველოს მიწა-წყლის დაცვაში დიდათ გამარჯვებული გამოვიდნენ ქართველ მშრომელ ხალხის შვილები, ბათომში დაგროვებული და თამაყრილი ნაწილი საქართველოს ჯარისა.

ამ წერილებში კი ვეცდები აღვნიშნო. თუ რა პირობებში მოხდა რუსების შემოსვლა საქართველოს რესპუბლიკის უკანასკნელ კუთხეში—ლაზეთ ბათომში და რანაირი იყო ის შთაბეჭდილებანი, რომელიც მიიღო ბათომში მყოფ ქართველობამ რუსების შემოსვლისას საგრთოდ და რანაირი იყო კერძოთ და პირადათ ჩემი შთაბეჭდილებანი.

მაშინ როდესაც 17 მარტს საქართველოს ყოფილი მთავრობა უკვე გემზე იმყოფებოდა და დამით ციხიდან გამოსულ კომუნისტებისაგან შესდგა ადგილობრივი რევოლიუციონური კომიტეტი, როდესაც ღამით მოსალოდნელი შეჯახება ოსმალებთან ქემალის ბანაკიდან აუცილებელი იყო, მაშინ, როდესაც ქემალის შტაბის წევრები ცდილობდნენ ბათომის და მის მიდამოების ხელში ჩაგდებას, აი ამ დროს ქ. ბათომში დარჩენილი და ბრძანებისამებრ მოსული ქართული ჯარის ნაწილები, ზედმიწევნით შეუდარებელ წესმოარჩილებით აღეკურვილნი, მიემგზავრებოდნენ ბათომის ციხე-კედლებისაკენ ფორტების დასაკავებლად, რათა ქემალისტებს ხელი არ ეგდოთ საქართველოს ულამაზესი კუთხე ბათომი. ღამით 17—18 მარტს იბრძოდა ქართველთ ჯარის ნაწილები როგორც შიგ ბათომში, აგრეთვე ბათომის მიდამოებში ქალაქ გარეთ და ერთგვარად გამარჯვების სასწორიც ქართველთა მხარეზე იყო. რადგან რევკომმაც ძალა-უფლება ხელთ აიღო, მან უკვე ამცნო ყველა ჯარის ნაწილებს როგორც ბათომის და ძის მიდამოებში მყოფთ, აგრეთვე ქობულეთ-ნატანებე-საჯევახოს ხაზზე მდგომთ, რომ არავითარ შეჯახებას რუს და ქართველ ჯარებს შორის ადგილი არ ექნება, ვინაიდან გაიხსნა ახალი ფრონტი, რომელიც საფრთხეს უმზადებს მთლიან საბჭოთა საქართველოს რესპუბლიკას.

ამისდა მიხედვით რუსის ჯარები მოიწევდა ქ. ბათომისაკენ უკვე არა ბრძოლით, როგორც ეს იყო საჯევახოს

ნური კულტურა და ცივილიზაცია დღეს აწორედ იმ საფრთხისაკენ მიექანება, რომელიც ეგზომ ნათელმხილველურად იწინასწარმეტყველა ნიცშემ გასული საუკუნის 70 ან წლებში.

სახელდობრ ჩვენ უნდა გვეშინოდეს ნაპოლეონთან და ნიცშესთან ერთად, რომ მეწვრიმალე და დიალი გაიმარჯვებს ქვეყანაზე.

მე მიხდა მოგითხროთ ადამიანური გმირობის და ინტელექტუალური არისტოკრატიის შესახებ დღეს.

ესენი გახლავთ: გოეთე, ნაპოლეონი და ნიცშე.

სამი დიდი ევროპიელი.

ესენი გახლავთ სულიერი ჰეროლდები სულიერი არისტოკრატიზმისა ადამიანობის კულტურის დიდი და ძალოვანი ვექილები.

სამი ეპიკალიპსური მხედარი Par exellence.

გოეთე და ნაპოლეონი!

ორი დიდი სახელი. თრი დიდი მილიონ უპიროვნობის წინააღმდეგ მებრძოლი. ორი „ხალხის მტერი და ხალხის მეგობარი."

მე მგონია არავის გაუკვირდება რომ სწორედ დღეს, მე მიხდა გოეთეზე ნაპოლეონზე და ნიცშეზე მოგითხროთ.

წარსული დაუშრეტელი რეზერვია, რომლითაც ჩვენი თანამედროვეობა უნდა შევავსოთ და დავასრულოთ. სხვა რაღათ უნდა ადამიანობას ისტორია. ყველაფერი რაც ისტორიიდან რჩება ეს გახლავთ ენტუზიაზმი, მე არა მწამს ტრადიციული გაგება ისტორიისა. ამიერიდან ისტორია ძველებურად ვერ დაიწერება, ვერ დაიწერება ისტორია არა მარტო ერთი საუკუნისა, ან ერთი დიდი პიროვნებისა, არც ერთი პატარა სოფლის ისტორია შეიძლება დაიწეროს ისე, როგორც ეს აქამდის მოხდარა. ჩვენი სახელმძღვანელო ლოზუნგი უნდა იქნეს, თუ ჩვენ შევაბრუნებთ გოეთესეულ ფორმულას: ყოველივე წარმავალი სვიმბოლოა მხოლოდ, ყოველივე ახდენილი სვიმბოლოა მხოლოდ!

ჩვენ უნდა ვუარყოთ ისტორიული რეალიზმი მე-19-ე საუკუნისა, რომელსაც ისტორია მომხდარის და ახდენილის ოქმად მიიჩნდა. ასეთი ისტორია ისეთივე ცალმხრივია, როგორც ზოლატეხისეული ნატურალიზმი ხელოვნებაში. რეკონსტრუქცია მომხდარისა და ახდენილისა ყოველად შეუძლებელია.

ისტორია მე ვესმის როგორც ისტორია სულობისა, სულის დარიბობისა-ენტუზიაზმისა და ღვთაებრივობის საფეფლაოებზე.

როცა ჩვენ წარსულში დანთქმულ და განვლილ სულობას ვითვალისწინებთ, ჩვენ დავიწყებას წავგლეჯთ ამ სულობას, ჩვენ ვხდით და ვაყენებთ მან დროის გარეშე. ჩვენ ვამსხვრევთ დროისა და წარმავლობის ჩარჩოებს. ჩვენ ვხდით მას ჩვენი სულობის ნაწილად, ჩვენ ვამარადისებთ მას.

ნაპოლეონი და გოეთე.

მხედარი და პოეტი.

ერთი, აბსოლუტური სული ცხენზე შემჯდარი. მეორე აბსოლუტური სული კალმით ხელში. ჩემი მოხსენების სამიზანი, მიზანი იქნება, დაგანახოთ აბსოლუტური სული მწერლის მაგიდასთან, აბსოლუტური სული ცხენზე, აბსოლუტური სული პროფესორის კათედრაზე.

გოეთე და ნაპოლეონი.

კალამი და მახვილი.

რა აერთებს მათ იმის გარდა, რომ ორივე ერთ საუკუნეში ცხოვრობდენ, ერთი რომ იყო ფრანგულ-იტალიანურ აქტიურ ენტუზიაზმის ინკარნაცია, ხოლო მეორე, გერმანულ სიბრძნისა და სიღრმის. ერთი რომ იყო უდიდესი მახვილი უფლისა მიწაზე ამოწვდილი, მეორე უდიდესი კალამი უფლისა, მიუწვდომელისა და შეუცნობის მბეჭედი და ქადაგი.

ის რაც ნაპოლეონსა და გოეთეს აერთებს ეს გახლავთ გმირობა—ჰერთს.

მდე, არამედ მშვიდობიანთ და არაკეთილ ექსცესებს შემთხვევა არ ჰქონია რუს ქართველთა ურთიერთ მოთმინებას ჯარები ორი მხრით მოიწევდნენ ქ. ბათომისაკენ: ერთი [illegible] ქართველების მიმართულებით, უმთავრესად ფეხსუნი და მეორე ნაწილი ახალციხიდან გოდერძის ფლეტეხილით ზემო აჭარაში ქ. ხულო-ქედა-აჭარის წყალის მიმართულებით, უმთავრესად და განსაკუთრებით ცხენოსნები ელობას მეთაურობით. ორივე მხრით რუსების შემოსვლას აბრკოლებდა ბათომში შექმნილი მოულოდნელი პირობები: ბრძოლები ქართველ ოსმალთა შორის და ათასგვარი მითქმა-მოთქმა და ხმები, რომელიც ახწევდა მომავალ რუსის ჯარების სარდლებამდის, რაც გამოიხატა მაგალითად რუს ცხენოსანთა სარდლის მიმართვაში საქართველოს რევკომისადმი. ეს მიმართვა ჩვენ მოყვანილი გვქონდა წინა წერილებში და თავის დროზე ოფიციალურათაც გამოქვეყნებული იყო საქართველოს რევკომის მიერ. საქართველოს ჯარის ნაწილების ბრძოლებმა, რომელიც ბარცხანა-სამების მიმართულებით სწარმოებდა თავის თავათ შეაფერხა რუსების შემოსვლა ბათომში ქობულეთის მიმართულებით და მხოლოდ იმის შემდეგ, როდესაც ქართველთა ჯარის ნაწილებმა გამარჯვება ნახეს პირველ ბრძოლებში ქემალისტების წინააღმდეგ ბარცხანის მიმართულებით და გზაც გაიხსნა, ეს იყო 18 მარტს დილით, აი მხოლოდ მაშინ შემოვიდენ ამ მიმართულებით რუსის ჯარები ბათომში.

აღსანიშნავია აუცილებლათ ის გარემოება, რომ მხოლოდ ამ დილით შეუდგა ბათომის რევკომა თავის ნამდვილ მოქმედებას, 18 მარტს გამოვიდა პირველი ბრძანება-დეკლარაცია შესახებ რევკომის შექმნისა, რომლის ხელშიც გადავიდა მთელი ძალა უფლება, ამავე დღეს შემოვიდა რუსის ჯარები ბათომში. აღსანიშნავია ყოველივე ეს აუცილებლათ ვამბობ იმისათვის, რომ ამ დღეს საბჭოთა ძალა-უფლების დამყარება მოხდა საქართველოს დარჩენილ უკანასკნელ კუთხეში და გარდა ამისა უმთავრესათ აღსანიშნავია იმისათვის, რომ ეს იყო ისტორიული დღე—18 მარტი 1921 წელი—50 წლის თავი პარიზის კომუნისა.

შესაძლებელია ეს სრულიად უბრალო შემთხვევითი მოვლენა იყოს, მაგრამ ეს

ბოეთე ნაპოლეონი ნიცშე

(ტრილოგია *)

ის სულიერი სტადია, რომელსაც მივალ წიეთ ჩვენ არა მარტო როგორც ქართველებმა, არამედ როგორც მსოფლიოს მოქალაქეებმა, ჩვენის აზრით უსათუოდ ძოითხოვს შევსებას, დასრულებას.

აწყოს შევსება, აწყოს სურათის დასრულებაყოველ საუკუნეში, ყოველ დროში წარსულიდან სულისა და მასალის სესხვაგით დაწყებული მუდამ.

საოცარი დამოკიდებულება არსებობს მაინც ჩვენ აწყოსა და ჩვენ წარსულს შორის.

დაღარიბდება აწყოა სულითა და ცხცლით, ენტუზიაზმითა და ღვერთაშეყვარებულობით, ადამიანის ფანტაზიას ხოეპოვება თავის წარმოდგენათა კომპლექსში უამრავი რეზერვი აწ გადასულ სულობისა, რომელიც—მაშინ როცა ჩვენ ხალიდან აწყოა ენცხოვრობთ, ჩვენს ქვეშეგანებში სთვლეს, როგორც ნაყოფიერი ნალმი მდორე წყლის ფსკერზე, ატოკდება, ადგა ყინდება სული ახალი ემოციების, ახალ ყურ მოდგენათა კომპლექსების ხასალებად და ჩვენი წარსული ჩვენსკენ ჩამოიწევა; უკეთ ვსთქვათ ჩვენ ავიწყვეთ დროის უკუნეთში დანთქმულ სალიკ ნწყვრეულების დასანახავად.

წარსულსა და აწყოს შორის არსებულ დამოკიდებულებაზე თიმას კარლაილმა დაგვტოვა დიდი სიტყვა.

წარსულსა და აწყოს შორის ისეთივე დამოკიდებულება არსებობს, როგორც ხის ფესვებსა და მის ტანს, მის შტოებს შორის.

დადარიბდება ტოტები მიწიერი ნაყოფერებით და ეს ჩვენი თვალისთვის უჩინარი მაშველნი აწყდიან საზრდოსა და სიკვებს ხის შტოებს.

*) ეს ტრილოგია მოხსენების სახით წაიკითხა ავტორმა საქართველოს მწერალთა კავშირის კრებაზე 1921 წელს, ივნისის 24-ს და ივლისის 2-ს.

არ შეიძლება ითქვას რომ ჩვენი თანამედროვეობა დაღარიბებულიყოს.

იგი ფულით, ნახშირით, ელექტრონით და მატერიით შეიძლება უფრო მდიდარია, ვიდრე რომელიმე სხვა საუკუნე. ჩვენი საუკუნე თავის გარეგან ჩარჩოს და შინაგან ენერგიის ვალების მიხედვით გაფართოვდა კიდეეც.

ჩვენი თანამედროვეობის წინაშე დღეს ქვეხტიტატიურად უფრო ვრცელი და სივრცე-დროის მიხედვით უფრო შორს მიმავალი მსოფლიო სურათია გადაშლილი. ჩვენ განვიცდით დღეს უფრო რთულ დვინამიკას მსოფლიოს მაჯისცემისას, ვიდრე ოდესმე, მაგრამ მსოფლიო სურათის ფორმატის გაშლა გავრცელებასთან პარალელურად ხდება მსოფლიოს განცდის სიღრმის დაკლება.

ის გიგანტური ენერგია, რომელიც რენესანსის ან თუ გნებავთ მე 18 საუკუნის მიწურულში რომელიმე დანტე, ფრანჩესკო ასიზელი, გოეთეში ან ნაპოლეონში იჩენდა თავს, დღეს დახაწილდა, დაწვრილადა.

მსოფლიო ომმა არც ერთა ნაპოლეონი არ მოგვცა, მაგრამ მრავალი უფრო დიდი გენერალი, ვიდრე ნეი და მაკდონალდი. დღეანდელ ევროპულ ლიტერატურას ისეთი დიდი პოეტები ალარა ჰყავს, როგორიც დანტე და გოეთე, სამაგიეროდ გოეთეს და დანტეს შემოქმედებრივი ენერგია ლენის კულტურა განაწილდა ათას პოეტში, რომელთა სახელები დუნაის და ვისლას ვერ გადმოცილებულან. ამ სული დანაწილების ზ გენიოსის კვართის გაყოფის შედეგია ის, რომ ჩვენ დღეს განვიცდით დიდი ადამიანებ ს ნახვის წყურვილს. მიტომაც გვეჩვენება ჩვენი თანამედროვეობა ეფემერულად, ერთფეროვანად უსიხლოდ და უგენიოდ.

ამ თანამედროვე სულის გაპრტყელებას, დაქუცმაცებას ამია გარდა სხვაგანაც მიეპოვება მიზეზი. ზოგად ადამიანური კულტურა და ცივილიზაცია დღეს აწორედ იმ საფრთხისაკენ მიექანება, რომელიც ეგზომ ნათელმხილველურად იწინასწარმეტყველა ნიცშემ გასული საუკუნის 70 ან წლებში.

სახელდობრ ჩვენ უნდა გვეშინოდეს ნაპოლეონთან და ნიცშესთან ერთად, რომ მეწვრიმალე და დიალი გაიმარჯვებს ქვეყანაზე.

მე მიხდა მოგითხროთ ადამიანური გმირობის და ინტელექტუალური არისტოკრატიის შესახებ დღეს.

ესენი გახლავთ: გოეთე, ნაპოლეონი და ნიცშე.

სამი დიდი ევროპიელი.

ესენი გახლავთ სულიერი ჰეროლდები სულიერი არისტოკრატიზმისა ადამიანობის კულტურის დიდი და ძალოვანი ვექილები.

სამი ეპიკალიპსური მხედარი Par exellence.

გოეთე და ნაპოლეონი!

ორი დიდი სახელი. თრი დიდი მილიონ უპიროვნობის წინააღმდეგ მებრძოლი. ორი „ხალხის მტერი და ხალხის მეგობარი."

მე მგონია არავის გაუკვირდება რომ სწორედ დღეს, მე მიხდა გოეთეზე ნაპოლეონზე და ნიცშეზე მოგითხროთ.

წარსული დაუშრეტელი რეზერვია, რომლითაც ჩვენი თანამედროვეობა უნდა შევავსოთ და დავასრულოთ. სხვა რაღათ უნდა ადამიანობას ისტორია. ყველაფერი რაც ისტორიიდან რჩება ეს გახლავთ ენტუზიაზმი, მე არა მწამს ტრადიციული გაგება ისტორიისა. ამიერიდან ისტორია ძველებურად ვერ დაიწერება, ვერ დაიწერება ისტორია არა მარტო ერთი საუკუნისა, ან ერთი დიდი პიროვნებისა, არც ერთი პატარა სოფლის ისტორია შეიძლება დაიწეროს ისე, როგორც ეს აქამდის მოხდარა. ჩვენი სახელმძღვანელო ლოზუნგი უნდა იქნეს, თუ ჩვენ შევაბრუნებთ გოეთესეულ ფორმულას: ყოველივე წარმავალი სვიმბოლოა მხოლოდ, ყოველივე ახდენილი სვიმბოლოა მხოლოდ!

ჩვენ უნდა ვუარყოთ ისტორიული რეალიზმი მე-19-ე საუკუნისა, რომელსაც ისტორია მომხდარის და ახდენილის ოქმად მიიჩნდა. ასეთი ისტორია ისეთივე ცალმხრივია, როგორც ზოლატეხისეული ნატურალიზმი ხელოვნებაში. რეკონსტრუქცია მომხდარისა და ახდენილისა ყოველად შეუძლებელია.

ისტორია მე ვესმის როგორც ისტორია სულობისა, სულის დარიბობისა-ენტუზიაზმისა და ღვთაებრივობის საფეფლაოებზე.

როცა ჩვენ წარსულში დანთქმულ და განვლილ სულობას ვითვალისწინებთ, ჩვენ დავიწყებას წავგლეჯთ ამ სულობას, ჩვენ ვხდით და ვაყენებთ მან დროის გარეშე. ჩვენ ვამსხვრევთ დროისა და წარმავლობის ჩარჩოებს. ჩვენ ვხდით მას ჩვენი სულობის ნაწილად, ჩვენ ვამარადისებთ მას.

ნაპოლეონი და გოეთე.

მხედარი და პოეტი.

ერთი, აბსოლუტური სული ცხენზე შემჯდარი. მეორე აბსოლუტური სული კალმით ხელში. ჩემი მოხსენების სამიზანი, მიზანი იქნება, დაგანახოთ აბსოლუტური სული მწერლის მაგიდასთან, აბსოლუტური სული ცხენზე, აბსოლუტური სული პროფესორის კათედრაზე.

გოეთე და ნაპოლეონი.

კალამი და მახვილი.

რა აერთებს მათ იმის გარდა, რომ ორივე ერთ საუკუნეში ცხოვრობდენ, ერთი რომ იყო ფრანგულ-იტალიანურ აქტიურ ენტუზიაზმის ინკარნაცია, ხოლო მეორე, გერმანულ სიბრძნისა და სიღრმის. ერთი რომ იყო უდიდესი მახვილი უფლისა მიწაზე ამოწვდილი, მეორე უდიდესი კალამი უფლისა, მიუწვდომელისა და შეუცნობის მბეჭედი და ქადაგი.

ის რაც ნაპოლეონსა და გოეთეს აერთებს ეს გახლავთ გმირობა—ჰერთს.

რადგან კალამი ისეთივე უტყუარი იარაღია გმირობის გამოსახატავად, როგორც მახვილი.

სხვა რაღაა ისტორია ადამიანობისა, თუ არა და ისტორია გმირობისა, რომელიც გამოუჩენია კაცს, ღმერთთან ბუნებასთან და თავისთავთან ბრძოლაში. ღმერთთან ბრძოლის პირველი პროტოტიპი—ბიბლიური იაკობია—უკანასკნელი ფრიდრიხ ნიცშე.

ჩვენ შორსა ვართ იმ დროიდან, როცა ფრიდრიხ ნიცშეს ასე გულუბრყვილოდ და, ასე მტკიცედ სჯეროდა, რომ ეროვნება, ხალხი იმისთვის არსებობს, რომ ერთი ან ორი გენიალი ადამიანი წარმოშვასო, მაგრამ ჩვენ გვჯერა რომ განსაზღვრულ საუკუნეში, განსაზღვრულ ეროვნების წრეში თითქმის მთელი, ერთი ეროვნების წიაღში დაგუბებული შემოქმედებითი, დვინამიური ენერგია ერთი ადამიანის ბაგით ამეტყველდება, ერთი პიროვნების მაჯით იპოვნის თავის ხორცშესხმულობას.

ის რაც მხედარს გმირად ხდის ეს გახლავთ მისი პიროვნება.

ის რაც მწერალს გენიად ხდის—ესეც პიროვნება გახლავთ, რადგან პიროვნება გოეთეს თქმის არ იყოს უფლის უდიდესი ნობათია ადამიანისათვის მიძღვნილი. პიროვნება ის მაგნეტიური ღერძია, რომლის გარშემო თავს იყრის და მოძრაობს ყველაფერი, რასაც მისი სხვადმდინარეობა შეეხება.

ამ. ტომაც მე 18-19 საუკუნეში ევროპაში ყველაფერი ნაპოლეონისთვის, ნაპოლეონის მეოხებით და ნაპოლეონზე იყო დამყარებული. ეს პოლიტიკაში და სახელმწიფოში. ხოლო პოეზიაში, ფილოსოფიაში, ადამიანის ცოდნის ყოველ ღარგში ყველაფერი გოეთეს გარშემო იყრიდა თავს. იგი უდიდესი ცენტრშემზიდველი ძალა იყო არა მარტო გერმანიაში, არამედ მთელს ევროპაში.

შემთხვევითი მოვლენა ეფდარდება ევროპის მუშათა კლასის რევოლიუციონური მოძრაობის იმ დიად მომენტს, მეცხრამეტე საუკუნის მიორე ნახევარის იმ მნიშვნელოვან ეპოქას, რომელსაც ეწოდება „პარიზის კომუნა". შეუძლებელია ამ შემთხვევაში გვერდი აუხვიოთ მოგონებას ამ დიად ეპოქისას „ფიქრი რომელზეც ეწვევს არამც თუ მხოლოდ პარიელების ადელვებას, რომელთაც გადაიტანეს როგორც კომუნის გამოცხადების დღე, აგრეთვე სისხლიანი კვირა; არამც თუ მარტო ფრანგების, რომელნიც ათი ათასობით ითვლიან, თუ ალ ი ათასობით არა, თავის ძმებს და ამხანაგებს, რომელთაც ამ საზოგადოებრივ დამოუკიდებლობის 72 დღეში მძიმე სასჯელი და განადგურება განიცადეს; არამედ ის შეადგენს საზეიმო მოგონებას პროლეტარიატის იმ ჯაჭვებისათვისაც, რომელთაც კი შეეხო მუშათა სოციალიზმის აზვირთებული ტალღა და აგრეთვე მთელ მოაზროვნე ევროპისათვის ნათელ მეტეორათ დარჩება". (იხ. 3. ლავროვის წიგნი რუსულათ „პარიზის კომუნა 18 მარტი 1871 წ.)

პარიზის კომუნის მოგონება ყოველ გულწრფელ სოციალისტში, რა ეროვნებისაც არ იყოს ის, რომელსაც შეუწყვლია პარიზის კომუნის ისტორია, გადაეკითხავს მის შესახებ ლიტერატურა პარიზის კომუნის მოწმეების აღწერით, როგორიც არიან არნუ, ლისაგარე, ლავროვი და სხვები, არ შეიძლება პარიზის კომუნის მოგონებამ ერუანტელი არ მოგვაროს მას და ადელვება არ გამოიწვიოს მასში. სახლები: დელეკლიუზი და ვალილენი, დიუვალი და ფლიურანსი, ვერმორელი და ფერრე და მრავალი მრავალი სხვანი ოქროს ასოებით გამოსაკვეთის ბრალია, თუ საფრანგეთის მშრომელი ხალხის ისტორიის წითელ ფურცლებზე, არამედ ეს სახელები მუდმივათ შთაბეჭდილია ყველა ერების მშრომელ ხალხის შვილების გულში, და რასაკვირველია ქართველებშიც

ამ მოკლე აღნიშვნით მოვიგონეთ პარიზის კომუნის პირველი დღე, როდესაც პარიზის მუშათა კლასმა იმ არევ-დარევის ხანაში, რომელიც იყო ფრანგების და გერმანელების ომის შედეგი და უკანასკნელ წუთებში კი საფრანგეთის მინისტრთა საბჭოს ,,დადგენილების შედეგი, რომლის ძალითაც მთავრობის

პოლიტიკა ნაპოლეონის პარიზიდან,— ამ ახალ მსოფლიო მეტროპოლიიდან იწყებოდა. პ რიზი კარნახობდა ვენას, ბერლინს, პეტერბურგს და თვით ლონდონსაც. ვაიმარი სულიერ კულტურაში იგივე იყო, რაც პარიზი პოლიტიკაში და სახელმწიფოში.

გოეთეს რეზიდენცია ვაიმარი და ნაპოლეონის პარიზი, არაბც და არამც ანდიპოდები არ იყვნენ, თუცა გერმანული და ფრანგული გენია ანტიპოდები მეცხრე საუკუნიდან. ნაპოლეონი და გოეთეც არ იყვნენ ანტიპოდები, წინააღმდეგ ისინი ერთი დვთაებრივი მედალის ორი მხარე იყვნენ.

ჩვენს სკეპტიკურ, მატერიალისტურ, მექანისტურ საუკუნეში იმდენი სხივი და ზხამი დაანთხია ეკზაკტურმა მეცნიერებამ და ეპიგონურმა ეუ ნიღლიზმ, რომ დღეს გმირობა ბედნიერი ყოველ მდაბიო მოქალაქეს ისე ვერ გააკვირვებს, როგორც თავის ყალიონიდან ამოსული კვამლი.

მაგრამ გმირი—პოეტი დღესაც მოწიწებით დაანრევიებს თავს ადამიანს.

ჩვენც განსაზღვრულ უპირატესობას მივანიჭებთ კალმის გმირობას, როცა ჩვენ ჯერ გოეთეზე ვილაპარაკებთ.

გოეთე უდიდესი გაუკუნეელი სახიერებაა თანამედროვე სამყაროისა და სულიერისა.

ჯერ არავის შესძლებია გოეთესავით ბედისაგან მილებულ განცდათა და ვნებათა ხელოვნურ ნაყოფიერებად გახდა; თავისი ვიტალობის პროდუქტიურობაში გადაბურდავები.

მისს ბედს მუდამ თან ახლდა და თავს დაჰკაშკაშებდა ის, რასაც გოეთე თვითონ დემონიურს უწოდებდა.

ხელოვნება და კულტურა სხვა რაღაა თუ არა და განხარიხება დემონიურისა.

გოეთემ დაგვანახა რომ ხელოვნება უდიდესი რანგის განხარიხებული დემონიურობაა. მისი გმირობა ამტანობაში

1792 წ. ივნისის ათი. პ რიზში, ჯერედ ესახელო ლოიტენანტ ბუნოპარტე პარიზის ეუჩებში დახეტიალობს უსაქმოდ, თავის სკოლის მეგობარ ბურიენნთან ერთად. ქუჩებს ხალხი ეფინება „სა ირა"-ს ძახილთ. გაუმარჯოს ნაციას, გაუმარჯოს სანსკულოტებს. გაისმის ხმები.

— „გვეყვეთ ერთი ამ კანალიას!" ეუბნება ნაპოლეონი ბურიენს. ორნივ ტიულერიისკენ გაიმართნენ. აქ ხეზე მიყრდნობილი ნაპოლეონი უყურებს ფანჯრიდან ლუი მე-VI-ის თავს, წითელი ჩაჩით, რომელიც გასამასხარავ ლად დაუბურავს მისთვის სისხლ-მოწყურებულ ბრბოს.

„სულელი, სულელი"... წაიბუტბუტა ახალგაზდა კორსიკელმა ლოიტენანტმა.

— რას ამბობ? ბრა როგორ ფიქრობ, რა უნდა ექნა მას?

— ზარბაზნებით გადეხვეტა ხუთასი-ოდე კაცი და სხვებიც გადაიქცეოდნენ. ასე ფიქრობდა მონოპარტე.

ახლა ვიკითხოთ ხელოვნება ცივილიზაციის საქმეა თუ კულტურის?

აქ ორმაგი პასუხი შეუძლებელია. ხელოვნება მხოლოდ და მხოლოდ კულტურის საქმეა. ადამიანობის ცივილიზაცია ხელოვნების საქმე არ არის, ხელოვნება არ არის პროგრესის მსახური. ცივილიზაციურ წინ-სვლასა და ხელოვნების განვითარების შორის, პარალელური ტემპია დადგენა შეუძლებელიც არის.

თუ დღეს ჩვენ ცივილიზაციურად უფრო წინა ვართ ფასული, ვიდრე ძველი ჰელლენები, ეს იმას არ ნიშნავს, რომ თითქოს დღეს ადამიანობას ჰყავდეს უფრო დიდი ისტორიკოსი ვიდრე—თუ კიდიდეს, უფრო დიდი მოქანდაკე—ვიდრე პრაქსიტელესს, ან პოეტი—ვიდრე ჰომერი.

ხელოვნება განხარიხებაა კულტურის, ხელოვნება ბარომეტრია დემონიურობისა. ვინ იცის ვინ ანიჭებს გენიოსს იმ საშინელ ძალას გამოთქვისას და გამოცდვისას; რომელიც ესაჭიროება მას იმ სტიქიონების გზის მისაცემად, რომელნიც ანადგურებენ მის გულ. აქ ჩვენ უნდა მოვიშველიოთ ის არაფრის მთქმელი, მაგრამ მაინც მრავალ მეტყველი სიტყვა, რომელსაც ჩვენ „ბედისწერას" უწოდებთ.

ბედისწერა ატმოსფერაა გენიალი ბუნებისა.

ბედისწერა ატმოსფერაა ყოველივე საშუალო ადამიანისაც.

მაგრამ გენიოსის შემოქმედებითი ძალა უფრო გრძელია ვიდრე ბედისწერის მკლავები. ნაპოლეონიც ამბობდა რომ „პოლიტიკა ბედისწერა არი".

ამ ბ დისწერის ატმოსფერაში უბდებოდ ცხოვრება როგორც გოეთეს, ისე რომელიმე მიულლერს, მის თანამედროვე მოშაირეს ან აკრობატს.

ამ ბედისწერის ატმოსფერაში იყო ნაპოლეონიც და მისი უკანასკნელი ფელდვეებელი.

ბედისწერასთან ბრძოლაში გამაჯვებული გამოვიდნენ საბოლოოდ ნაპოლეონი და გოეთე. ყველაფერი რაც მათ გარს ეხვია დავიწყების და ბედისწერის ფარგალში ამოიხშვა.

ნაპოლეონმა ისე გადაიქროლა ამ ბედის საზღვარზე როგორც რუსეთიდან მომავალმა,—გაყინულ ბერეზინაზე გადაჰქონა ცხენი.

ამიტომაც ლაპარაკობდა გოეთე თავის დემონიურ ელემენტზე, ცეზარი თავის ბედზე, ნაპოლეონი თავის ვარსკვლავზე.

ეს გოეთესებური დემონიური გარდან მომავალი ძალა როდია, არამედ თვით გენიოსის გულში დაგუბებული დინამიკა. მისი ორგანო-გამოთქმის ძალა—მისი, სუნთქვა—შემოქმედება, მისი თვით მიზანი—სრულყოფა.

ის რაც გოეთეს როგორც კაცს, მეგალაქეს, მინისტერს, შეემთხვა, რამაც გავლენა მოახდინა მის მხედ-

---

ველობაზე, შეგრძნობაზე, ყველაფერი ეს ამ შემოქმედებითი ძალის ქურაში გადადნო გოეთემ, გადაბარშა, გადაადუღა. მან 7 ენა იცოდა ძველი და ახალი, ბას ადამიანობის ძოგმის 24 საუკუნის კულტურული პირნახული შეთვისებული და შეცნობილი ჰქონდა. იგი სულ ეტებს იდებდა ძველი ბაიერძნეთის, რომის, ინდოეთის, არაბეთის, სპარსეთის ხელოვნებიდან და მითოლოგიიდან და ყველაფეთაზე, რისთვისაც ხელი და კალამი მიუკარებია თაობამდე ეთქმოდა; „ეს ჩემია".

ყველაფერს თავის გარდაუვალს და უცილო ბეჭედს დაარტყამდა.

ასეთია ბუნება და სული დიდი შემოქმედისა. მხოლოდ დიდ შემოქმედს ეაქვს თავისი საკუთარი სახე და თავისი საკუთარი ქნილობა.

ჩვეულებრივი მომაკვდავიც ,ეიძლებდა დიდი ცოდნის და მუშაობის უნარით იმ სულიერი მასალის თვალის გადავლებას, წაკითხვას, გადაფურცლვას. ,აგრამ ჩვეულებრივობა და დილეტანტობა მუდამ ზერელეე ტივტივობს როგორც ნავი წყალში, ხოლო გენიოსი სიღრმეში სწვდება.

გოეთე თვითონ ამბობდა ყველაფერი მასალის „მონელებაშია"-ო.

საქმე მასალის, სულიერი საზრდოს მონელება არისო.

ამიტომაც რაც დილეტანტის ხელში მასალად დარჩება, მას გენიოსი დაიჩემებს, მიისაკუთრებს. რამდენმა მწერალმა სცადა გოეთემდის გერმანულ ფაუსტის თემულების „მიჩემება", მაგრამ როცა გოეთემ ხელი მიეკარა, ყველანი დავიწყებას მიეცნენ.

(შემდეგი იქნება)

კონტ. გამსახურდია.

ბა. ეს ამ ბრძოლაში ,,ბედისწერა" ,,ბედისწერა" ,,ბედისწერა"

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ლია ძლიერ მორჩილი ადმინისტრაციული ნებისა, მაგრამ საქმის არც ცოდნა, არც ენერგია და უნარი შესწევთ მათ, რომ არამც თუ საკმაოდ ნაყოფიერად, არამედ ამ ვარ ნახევრად ნაყოფიერად მაინც იმუშაონ, როგორც მუშობდა აწ გარეკილი ციკა.

ციკას ახლა შემადგენლობაში არ შედიან ისეთი შედარებით საქმის მცოდნე და ენერგიული ამხანაგები, როგორიც არიან ამხ. ტუღუში, კობაიძე, ბერძენიშვილი და სხვ: ეს ორი უკანასკნელი ჩაყენდათ უფრო მიზანში ამოღებული, რადგან კონფლიქტებში უმთავრესად მხოლოდ ამ ორს მოუხდათ ამხ. ყამარაულთან შეტაკება. მე არ უარყოფ ამხ. ყამარაულის კარგ ადმინისტრატიულ ნიჭს, საქმის ცოდნას და გამჭრიახობას; ამ მხრივ მართლაც ის ღირსეულია და საქებია და საპატიოცაა, რომ ფოსტა-ტელეგრაფის უწყებაში დარჩეს ის: მხოლოდ ისიც მართალია, რომ, როგორც სჩანს, ის ორგანიზაციებს ვერ ეგუება. როგორც გადმოგვცემენ კავკავშიც ჭკვიანია მას შეტაკება ციკასთან და კიდევაც შეუფერხებია მისი მუშაობა. საპირველია ეს ცუდი ზნე მოიშალოს მან და, თუ თანაუგრძნობს საბჭოთა სისტემას, ნუ კი ზლის და წინ ეღობება ორგანიზაციებს, არამედ ღახმარება გაუწიოს მათ და კონტაქტში იმუშაოს მათთან.

სახალხო საკავშიროს ციკას დაშლა და ახალის დასაწყება პროფკავშირების ცხოვრებაში ცუდ პრეცედენტს ჰქმნის და ამას უნდა მიეცეს მთელი პროლეტარიატის და მშრომელი მასის ყურადღება, განსაკუთრებით კი ხმა უნდა ადიმაღლონ ჩვენმა ამხანაგებმა ფოსტა-ტელეგრ., ტელეფ. და რადიო ტელეგრაფის მუშა-მოსამსახურეებმა, რომლებსაც, ვინ იცის, როგორ ბუჩად არ იგდებენ, რა ეპიტეტებით არ ამკობენ, დაბალ დონეზე ი ჩნევენ და აგრე უცერემონიოდ ეძცვიან.

როგორც ვიცით ამხანაგებში ამ ამბავმა დიდი მითქმა მოთქმა და აღშფოთება გამოიწვია. ტფილისელი ამხანაგები ძოითხოვენ სასწრაფოდ იქმნას მოწვეული საზოგადო კრება, საქმის ვითარების განსამარტავად. საჭიროა ამას ყურადღება მიაქციოს პროფკავშირთა საბჭომ და ის შეცდომა, რომელიც მ ს მოუვიდა უნებლიედ ფოსტ.-ტელ. კომიზარიატის უმართებულო მოთხოვნის გამო, ლაუოვნებლივ გასწოროს. თუ აუცილებელია ძველი კომიტეტის გადათარგა, მაშინ ძოწვეულ იქნას ყრილობა და თუ დღეს ეს ძოუბერხებელია, —ტფილისის ამხანაგებს მაინც ანარჩევინოს ის, როგორც ეს მოხდა პირველი კომიტეტის არჩევის დროს.

მოუდგომელი.

ძოწერილი ამბები

დ. ბალდათი. კვირის, 20 ამ თვეს დ. ბალდათში დრ. მთ. კომიტეტის თუმცანეულმა წაიკითხა მოხსენება შემდეგ თემაზე: „მოძენტი და საქართველოს ბალშევიზმის ტაქტიკა საზოგადოდ და კერძოდ საქართველოში, ბუნება საქართველოს პროლეტარიატის გადადგომის ფაქტორებს და ახალი გაჭეკთა თანამედროვე ეკონომიური პოზიციის“. ... ცხოვრებაში ცუდ პრეცედენტს ჰქმნის და ამას უნდა მიეცეს მთელი პროლეტარიატის და მშრომელი მასის ყურადღება, განსაკუთრებით კი ხმა უნდა ადიმაღლონ ჩვენმა ამხანაგებმა ფოსტა-ტელეგრ., ტელეფ. და რადიო ტელეგრაფის მუშა-მოსამსახურეებმა, რომლებსაც, ვინ იცის, როგორ ბუჩად არ იგდებენ, რა ეპიტეტებით არ ამკობენ, დაბალ დონეზე ი ჩნევენ და აგრე უცერემონიოდ ეძცვიან.

...

...

...